

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Татьянчиков Андрій Олександрович ПСИХОЛОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВИНИКНЕННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	434
Ташилатов Вячеслав Абдуллайович РОДИНА ЯК СОЦІАЛЬНА ЦІННІСТЬ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	437
Третьякова Тетяна Миколаївна ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ В БІЗНЕС-УПРАВЛІННІ	440
Шмаленко Юлія Іванівна ПСИХОТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	442
Папінян Вікторія Валентинівна ВПЛИВ ДИСТРЕСУ НА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ ЛЮДИНИ ПРИ ПРИЙНЯТТІ РІШЕННЯ	444
СЕКЦІЯ 21. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ	
Кібік Ольга Миколаївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ПРОЦЕСІ БЕЗПЕЧНОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	448
Слободянюк Ольга Василівна ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	451
Котлубай Вячеслав Олексійович ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	453
Редіна Євгенія Валентинівна КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ	456
Примаченко Іван Федорович СИНЕРГІЯ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ ПІСЛЯ ПРИПИНЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В НАЙБЛИЖЧОМУ МАЙБУТНЬОМУ	460
Корнілова Олеся Володимирівна ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ..	463
Калмикова Наталя Юріївна ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	466
Кузнецова Людмила Валентинівна ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВОМУ СЕКТОРУ В УМОВАХ ВІЙНИ	469
Сіянко Павло Віталійович ПЕРЕДУМОВИ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	472
Крейтор Сергій Юрійович ПЕРЕДУМОВИ ТА БАР'ЄРИ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ.	475
Візіренко Світлана Вікторівна РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ПІДТРИМЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	477
Тищенко Ірина Валеріївна ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ	480
Razinkin Nikita INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES AND LOGISTICS SOLUTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ELECTRIC VEHICLE MARKET IN THE CONTEXT OF DIGITAL ADAPTATION	483

2. Національний банк України. Фінансова фортеця України річний звіт за 2023 рік. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2023.pdf.
3. Мінцифра. (2024). Звіт про впровадження «Дія» за 2023–2024 роки. URL: <https://diia.gov.ua/news/zvit-za-2023-rik>.
4. Ernst & Young вважає чверть української економіки в тіні. URL: https://en.lb.ua/news/2020/02/17/8448_ernst_young_says_quarter.html.
5. Ukraine War Economy Tracker. URL: <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/>.
6. Ринок праці Екранії 2022–2023: стан, тенденції та перспективи. URL: https://solidarityfund.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/ebrd_ukraine-lm-1.pdf.
7. Digital Progress and Trends Report 2023. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099031924192524293/pdf/P180107173682d0431bf651fded74199f10.pdf>.
8. Report on Cash Circulation in Poland in 2023. URL: https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/01/Raport-o-obrocie-gotowkowym_EN_2023_v2_INT.pdf.

Ключові слова: діджиталізація економіки, тіньова економіка, воєнний стан, прозорість економіки, неформальна зайнятість, цифрові інструменти, європейська інтеграція.

Keywords: digitalisation of the economy, shadow economy, martial law, economic transparency, informal employment, digital tools, European integration.

Сіяно Павло Віталійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри економіки та менеджменту*

ПЕРЕДУМОВИ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У сучасному світі зростає увага до сталого розвитку як ключового напрямку для подолання кліматичних, соціальних та економічних криз. Цілі сталого розвитку (ЦСР), ухвалені ООН у 2015 році, стали орієнтиром для країн і компаній, які прагнуть збалансувати економічне зростання з турботою про довкілля та суспільство [1]. Для України, яка прагне інтеграції у світову спільноту, зокрема через співпрацю з ЄС, відповідність цим принципам є важливим кроком. Крім того, внутрішня ситуація в Україні обумовлює необхідність переосмислення ролі бізнесу. В умовах економічної нестабільності, руйнування інфраструктури та гуманітарних викликів бізнес-структури стають активними учасниками відновлення країни. Український бізнес активно шукає шляхи для підвищення рівня конкурентоспроможності. Посилення відповідальності бізнесу перед суспільством і довкіллям впливає на репутацію компаній і вибір споживачів. Інтеграція принципів сталого розвитку відкриває доступ до партнерств, що особливо важливо в умовах обмежених ресурсів.

Посилення ролі українського бізнесу в реалізації цілей сталого розвитку обумовлено низкою внутрішніх і зовнішніх факторів, які формують сприятливе середовище для активнішого залучення приватного сектору до глобальних і національних ініціатив. Україна, адаптувавши 17 ЦСР, взяла на себе зобов'язання активізувати участь економічних агентів у процесах забезпечення сталого розвитку. Серед економічних агентів бізнес відіграє дедалі важливішу роль як рушій інновацій, економічного зростання та соціальних змін.

Однією з ключових передумов для сучасного бізнесу є глобальний тренд на інтеграцію принципів сталого розвитку в діяльність компаній. Цей процес охоплює три основні аспекти: екологічну відповідальність, соціальну справедливість і прозоре управління. Світові ринки дедалі активніше орієнтуються на ці принципи, що відображається у поведінці інвесторів, споживачів і регуляторів. Інвестори, наприклад, надають перевагу проектам із низьким вуглецевим слідом і чіткою соціальною користю, тоді як споживачі все частіше обирають бренди, які демонструють етичність і турботу про довкілля. Створюється новий стандарт, за яким компанії оцінюються не лише за фінансовими показниками, а й за їхнім внеском у вирішення глобальних викликів, таких як зміна клімату чи нерівність.

Для українського бізнесу, який прагне інтегруватися в міжнародні ринки або залучити іноземні інвестиції, відповідність цим очікуванням перетворюється з опціональної стратегії на критично важливу умову конкурентоспроможності [2]. Наприклад, Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом відкриває доступ до європейського ринку, але водночас зобов'язує українські компанії відповідати стандартам ЄС. Європейські партнери дедалі більше акцентують увагу на «зеленому» фінансуванні – інвестиціях у проекти, що сприяють декарбонізації економіки, енергоефективності та відновлюваним джерелам енергії. Крім того, стандарти сталості стають обов'язковими для компаній, які хочуть співпрацювати з європейськими контрагентами чи отримувати гранти й кредити від міжнародних фінансових інституцій, наприклад, ЄБРР чи МВФ. Компанії, які ігнорують ці тренди, ризикують втратити конкурентні позиції, тоді як ті, що адаптуються – отримують доступ до нових ринків, лояльність клієнтів і кращі фінансові можливості.

Внутрішня ситуація в Україні також сприяє цьому процесу. Повномасштабна війна загострила економічні та соціальні виклики, водночас підкресливши важливість стійкості бізнесу. Компанії, які адаптувалися до умов воєнного часу, підтримуючи економіку та громади, почали усвідомлювати свій потенціал як агенти змін. Це стало поштовхом до переосмислення ролі бізнесу – від суто комерційної до соціально значущої, що відповідає цілям сталого розвитку, таким як гідна праця, економічне зростання та підтримка інфраструктури.

Державна політика створює передумови для посилення ролі бізнесу. Хоча законодавча база ще потребує вдосконалення, уряд поступово закріплює ЦСР як орієнтири для стратегічного планування. Ініціативи, як-от Національна до-

повідь «Цілі сталого розвитку: Україна» [3], мотивують бізнес інтегрувати ці принципи у свої стратегії. Водночас децентралізація відкриває можливості для співпраці компаній із місцевими громадами, що відповідає цілям розвитку міст і громад.

Економічні стимули відіграють важливу роль. Зростання інтересу до «зелених» технологій, енергоефективності та соціального підприємництва в Україні відкриває нові ринки та джерела фінансування. Бізнес, який інвестує у проекти сталого розвитку, отримує доступ до міжнародних грантів, пільгових кредитів і партнерств, що підвищує його привабливість для інвесторів. Прикладом є прагнення окремих компаній досягти вуглецевої нейтральності, що відповідає глобальним екологічним цілям.

Соціальний тиск також посилює роль бізнесу. Українське суспільство дедалі більше цінує етичність і відповідальність компаній. Це спонукає бізнес переглядати підходи до управління персоналом, екологічної політики та підтримки громад, що узгоджується з ЦСР, такими як гендерна рівність і якісна освіта.

Кадровий потенціал і технологічний розвиток створюють основу для реалізації ЦСР. Незважаючи на дефіцит кадрів через міграцію та війну, український бізнес активно впроваджує автоматизацію, цифровізацію та інновації, що сприяє підвищенню продуктивності та зменшенню впливу на довкілля. Розвиток партнерств із міжнародними організаціями, як-от ООН чи ЄБРР, додатково підтримує ці зусилля.

Отже, передумови посилення ролі українського бізнесу в реалізації ЦСР включають глобальні вимоги, внутрішні виклики, державну підтримку, економічні стимули, соціальні очікування та технологічний прогрес. Досліджені фактори разом створюють унікальну можливість для бізнесу стати лідером у трансформації України в напрямі сталого майбутнього. Інтеграція принципів сталого розвитку для українського бізнесу є не лише етичним вибором, а й стратегічним кроком для забезпечення довгострокового успіху в глобальному економічному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Цілі сталого розвитку. ООН 2015. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>
2. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник / І. Л. Якименко та ін. Київ : НУХТ, 2022. 337 с.
3. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». URL: <https://me.gov.ua/view/22e86f94-a9dd-421e-adcb-e38748a4b7cb>

Ключові слова: цілі сталого розвитку, бізнес, стимули, зміни, забезпечення сталого розвитку, відповідальність.

Keywords: sustainable development goals, business, incentives, changes, ensuring sustainable development, responsibility.